

ارتقا

ادبیات، فنون عسکریه و بحریه،
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
و معانیف و امور نافه و اکتیهای فقرات
باحت مسمور چیده در هر نوع خصوصیات
ایچون غرضه مدیری طاهر که سماجعت اولور

(ارتقا) نك اتابول و نشره
ایچون برستنهك اوسى ۲۲
غروشد. پوسته یولی مقبولدر
صالحی باجمله ادب قله آچقندر. هر نئی قلم
سوان یازمیلیر. مرکزی باب عالی
چاگوشنده «معلومات» اداره خانه سیدر.

استانبول ایچون نسخه سی: ۱۰ پاره یه در

شمذیک جمعه کونلری نشر اولور

طشره ایچون نسخه سی: ۲۰ پاره یه در

آثار منظومه

مؤلفاره:

شوتالیقلر عکس اصواتکر
که اعصار ایچنده ایدر استقال
مشاهدر احیانه امواتکر
که ایچنده اراد افلاق و مقال
مطالعار هر کتاب نفایس
برادر، پدر، خواجه، خیرالایس
اوت، نزد اخلاقده دیلمز
تمامیه بکزر اترسز کیدن
اولور حال و آتی مخایب سزه
کتیجه نلر تالید انجمن
بواسلو بلر شیوه خاصکر
بوسوزلر تمایل اشخاصکر
اساتید آیتکان بشره
کنوز رموز و حقایق سکر
سکرکه جهان فارق خیر و شر
ستایشله تمظیمه لایق سکر
اترلرده ارواح کزدر نهان
بقا کز قرین بقای جهان
بتون روح کزله برابر خائف
یاشار، مفتقر اولیه برهمیده
زمان بر زمان و خائف بر خائف
مقارنسکر دوده آدمه
دهور ایله دیکه آماق، مرور
بیانلر سزی کوستر، لر عرور
نموظلو وارباب تألیف که
طبیعت، حقیقت اولور رهبری
نه یازمش، براقشه متذکر
افاداتی حقد و غرضدن بری
اودا هیله غبطه ایجاب ایدر
که اخلاقی اعجاز و اعجاب ایدر

چنته ده سلطنت سنیه سفارخانه سی

طائشه تواضعه احبابه
خایره، چوقچه یازوق دکلدز متزه
بکندر ملی مملک اربابنه
اوت، هر کسک مقصدی نامدر
نصیبی یاتحسین یادشامدر

اسماعیل صفا

حضرت شمس

اوله یارلاق برطالع ایچده ای شمس جدا
آفل اولدی جمله انجیم کی ارباب حال
ایچلرندن سن سالالیدنه اولدک مشتری
پارلادی انوار اوشادکه مولانا جلال

حضرت مولانا یه

اوله استمداده مالکسککه ای پر جلیل
ایلدک انوار عرفانکه دهی مستبر
اخذنورایتک کونشدن صورتا مانندامه
برطالع ایچده سوندی شعله مهر منیر

مکوکب برکیچه ده

باق کتاب کاشانک صفحه رنگینه
خامه زوین قدرت کورنه تصویر ایله مش
قلماش برنقله مظلم چشم دل اربابنه
صانکه ایان خدا نوریه بحر بر ایله مش

حافظ اسماعیل المولوی

قزم، خدیجه ایچون سولیدیکم قطعه:
بش یاشنده دهمصوم ایکن اول نخل امل
بلک باقمشدی باقش جاذبه برور کوزینه
حسنى اقراشه نسبت ایله بالتر ایدی

کورسه آهولری ایلردی مسخر کوزینه
آفت عین می یارب؟ بونه حالت بیلم
باندی برسیغ قضا اه اودلر کوزینه
داغدار ایستدی، بن سینه می بوسم بلا
درد ایله طور من ایچم دمیدم اغلر کوزینه
شعدی ترتیب دوا ایله احباب مشغول
حق تعالی ایده احسان شغالر کوزینه
قطار زاده:
ناظم

شرقی

شرقی (دموع ناس)

یادی دل خا کستر اولدی چشم سودا کیردن
کل بی قورتار اجل بونجه تسخیردن
برکولر یوز کوردیکم بوق بر زمان تقدردن
نقرات

کل بی قورتار اجل بونجه تسخیردن:
آه؟ بردن دوشدی طالع سز یاشم بوکرشه
بوله می یازمش خدا بیلم کتاب حکمت
منحصصر می آن عمرم خال مجزومه!
نقرات

کل بی قورتار اجل بونجه تسخیردن:
آغلایور کین وودلر، قوشلر بتون اقباله
مست نازم باقیور انصاف ایله شو جلاله
خا که ده کیرشم اینیم آغلایم احوال
نقرات

کل بی قورتار اجل بونجه تسخیردن:
استدار یک چشمه
غریب خرابانی

تفکر

شایان ستایش بکا برسوکی موجود:
یوقدن بوسوانی.. بزى ایلدی موجود..

هر ذره فضنده، کجالات بدیی

ارباب دله اولمه ده هر نظرده مشهود..
ایتدیکه تماش، یوه فیوضات آلهی:
اولقده بتون قاب ایم، ساجد اومسجود..
دنیاده بوالواج مزین، ینه هر دم،
برآند اولور و هدیه دوشه کز طور براغه نابود.
بیلمک: بوندیاده ندر بونجه تحول!
ایجاد خوارقده ندر حاصلی مقصود؟
«لایشل» ایله کسر ایدیور تیغ زبانی،
هرشیده آنک حکمتی واردر، بزم مقصوده.

دبدوش

مقاله مخصوصه

{ فضیلت انسان ادبی }

— بکن نسخه مردن مایه —

پس هر مملکت ترقیاتی افزادینک جمعیت
و غیرتیه موقوف اولدیغندن قلم ایله ممتنه
خدمت ایدوره جوق مناسبدر که بر مطلبی
یازد قلدن ده اوله ساده لغت اوزره یازمایدنر که
آز او قوشن آدمیلر دخی فهم ایدر و بلکه
هیچ اوقوق و یازوق بیلمیلر ده دکه دکلر نده
آنی اکلایه بیله لر. محرک اصل کجلی دخی
بوندن معلوم اولیور.

اولور سخنه کفی فیضی آنک عام اولوب مدام
آرایش مجلس اهل قبول اوله
و آندن تسودیکم اوله مهم عباراتی
هر برده استماعین ایدنلر ملول اوله
بشقه لسانلردن لغت و که آلدق رلسان
اولمادی جله نکه معلومیدر. اما و درجه ده که
بز عرب وفارس لسانلرندن آلب
و آلفیده بز. قدیم ایلمدن لسافزه
داخل اولان لغت و کلمه شمدیکی حالده
اوله قرواچشدنر که آغلری ترک لسانلرندن
اخراج ادوب رد ایتک نامکندر. مثلاً
جان، کتاب، صبر، فکر، انبات و بونلر کی
بلک چوقلری. الحاله ده موجود و مستعمل
اولوب لسانلر ده بونان یارلاق ترک
لغت و کلمه یزیه نه ایچون رد ایتک؟

وانارك عرضلرینه تازه دن عرب وفارسى
لفت وكلملرینی نه ایچون سوقاق ؟ مثلاً نه
ایچون كوز، باش، اوده، سو برینه چشم، عین،
رأس، سر، آتش، نار، آب، ماو بولار کی بك
چوقی سابق اولور .

بوکا جواباً بندکره درلر که عبارت
ایله سولمك و یازمق و کندی هنر معرفت
و کانی اظهار ایتمک ایچون ترکیه ناممذوردور .
بونک جوابی عاجزلی قولاغیم ایله ایشیدیکی
عرض ایدلم : بنده آنر قفقاسده بولدیغم
هنکامده برکون شماخی شهرینه کتمش
واوراده جمعه کونی حلول ایتدکده جامع
شریعه واردیم . نماز دن مسکرمه صلحه
مجلسه جامدن چیقوب کتدم . اما او حالده
جامعه نماز دصکره برخواجه بك بلاغت
ایله وعظ ایتمکده ایدی . بر قدر دصکره
او وعظی دکلمنلردن آز او قوش بر
اختیار حاجی به تصادف ایتدم و آندن
صوردیمکه واعظ افندی بو کون نهدن
سویلور ایدی، اختیار جوابنده دیدیکه :
« واعظ افندی بروعظ سولیدیکه تا
اون، اون بشی سنه او قویوب کامل
خواجه اولمز ایسه آنک سولیدیک سوزلردن
هیچ برشی لایقجه اولاوب باشه دوشمنز سنه

ینه صوردیمکه بس هیچ فکر و مطالبیده
آکلامدیکه ؟ اختیار دیدی : « اوت !
مضومتی بیلدم جهنم و اندام اولان مشقت
واذیتدن سولیدی اما الفانی بر عارت
و جتن اولدیفندن سولیدیکرینی کاملنجه
بیلهدم . » شمدی انصاف بیورلسون :
شوعز تلو او قوش عارف کیمدن اوتری
یازارلر ؟ البته علما و کندیلری کی چوق
او قوش عارفه کندیلری کوستر مکدن
بشقه برده قالان آز او قوش و هیچ او قویوب
یازمق بیلیمور عوام قرداشلریز بودرلو
ادیباندن نه استفاده ایدرونه لذت آلا بیلورلر .
اوروپالور دخی کندی لسانلرنده
آسان یازمقله کندو قوملرینه تفهیم مطالب
ایدوب دنیاچه مرتبه اعلایه ترقی ایتدیلر .
و هنر نوع تصنیفات و تألیفات و نظاماتلرندن
برققره بر قاج بیک آدم اولان مجلسده
او قوندقده هم چوق او قوش و هم آز
او قوش اولان رحتی هیچ او قوش و یازمق
بیلمین همملری دخی دکله دکده او اوقنان
مطالبی آکلاوب و کالجیه فهم ایدوب
استفکری قدر مستفید اولورلر . هله ایشو
عصر معارف عصر پادشاهیده الحاح معارف
اسلامیه بشقه آب و تاب بولوب
روز بروز ترقی ایتدیکندن دخی و دینی

نه قدر کتایلر ترکیه به ترجمه اولتمش و نه
قدر کرانها اثرلر ظهوره ایتشدر .
و دنیا سناک هر طرفنده دخی بو نسبتده
مأثر اسلامیه توسعه باشلیوب منفرداً
و مجتمعاً چوق کسنه لرك اهستدای
ایشیدیلیمکده در .

تفاسیه مهاجرلردن و کرجهستان خانداندن
اهدایک زاده :

اسماعیل شیلیانی

ارتقا

لسانمک بسطلند برلسته و تدائر خیلی
معلومات و معلومات مهمه منی شامل اولان
بومقاله ازهر جهت نافع و استفادملی برادر
عالیله و فاضلان اولمقله صاحب مقالیه به
وبوندن صکره کوندره جکری مقالات
نافه لرینی فکرلری یازلرینه اویقمق اوزره
آچیق تودیکه ایله یازهرق کوندره دکری
حالتده قارئلرک ده اچوق مستفید اوله
جقربینی شک و شبهه دن وارسته کوربرز .

حکایه

ایلمک عشق

محرری : محمد جلال

داخل شباب اولمادن ، صابونک اون
ایکنجی بهارنده بن ینه بویه نهچیده دل،
بویه هر جمعه دار ایدم .
ایکیمزده عینی سنده ایدک . دوداقلرده
هر دم پیادار اولان بو ملال آمیز تبسملر
اونک نشاط انگیز خنده لرله باشلادی .
بن او صاریشین چهره نی ، او آچیق
قورمال صاجلری ، او آلتون کیریکلری،
او نحیف اندامی بو یوله بر لا قیدی
ایچنده کوردم .

قلبمک یاواش، یاواش جریجه دار
اولدیفندن ، اورادن بر خون محبتک
صیرمقه باشلادیفندن امین دکلمم .

بر کیجه ، هیچ اونوتام ، بر کیجه
بیاض قولی بخیره مک کنارسته دایامش
قورمال صاجلری باش و قولک اوسته دوشمش،
ایشته اوله ، کندیسندن دها کوزل اولمایان
سبای مکو کی نمایشه دالمشدی . تا یانه
قدر کیتدم . اونک یاتیسقه انتاریسندن
صاجلرندن انتشار ایدن بر بوی لطیف
سودافزا ایچنده باشم دونیور کی اولدی .
— نه کز وار ؟ . ده صوردم .
— هیچ . ا . دیدی .

صکره برطور شکایت ایله اولطیف
باشنی صالایه رق ، علاوه ایتدی که :
— انسان کندی کندینه اوتوروب
دوشونه کده زمان بوق . ! .

بیاض بارما نلرله صاجلرینی اوموز-
لرینه آتدی . اودادن چیقدی . بن اوراده
حزین ، سناکت ، ملول قالم . اونک
اوکنده بولوندیخی بخیره مک یانه اوتوره رق
بن اونک کی سبای مکو کی نمایشه دالاردق
او کمزنی تنظیر ایدر چه سمنه سمنه سمنه
آغلادم !

طفل محبت ، قانادینک آلتنده کیز-
له دیکی تیرسودا ایله ، بوزوالی ، بو محزون،
کوکلی جریجه دار ایتمک ایچون کجیکمه دی
ایشته اون ایکی یاشنده دو کدیکم کوز
یاشلری ! .

§

بونکله برار — اوکا قارشى — معذب
اولمقدن نه قدر خوشلانیردم . عودجالاردی
پارماقلرینک تللره سوردیکی مضرا بدن
برفان قویار ، عودک سینه طین آوری
ایکله تیر ، بوفان بیم ... یالکز بتم روچه
دوکولوردی . بر کیجه اطرافنی آلمشلردی .
اوکا رجا ایدیبورلردی ، « عودیک کتیر-
تلم ، قوزوم نور ! . غناد اتمه ! »
دیبورلردی . « بن کتیریم ! . » دیدم .
قومشومک اوندن بوعدی ... اونک
سینه سته دایاندیخی ایچون بدن دها بخیار
اولان بوعدی آلدیغم زمان — بیلیم ،
نورک افغانلندن نه لذت حس ایدردم —
مضرائی جیمیه صوقدم ، عودی، اورایه ،
اونک اوتوریدی منده مک اوسته بر اقدیغم
زمان ، کوزل کوزلرینی بکا جورهره مک،
متعجابه دیدی که :

— یا مضراب ؟ .
— ناصل مضراب ؟ .
— عودی پارماقلمه حاله جق دکلم آ
— بوسفرده اوله حال ! .
— اولماز ! .

— بکا مضراب ویرمه دیلر .
— مضرائی ایچون ویرسینلر ؟ اودانآ
شورایه ایشیکدر .

— بن نه بیلیم . .
جدیتی محافظه ایدم ، کوله که
باشلام ، صکره مضرائی جیمیدن جیقاردم ،
فیرلادم . بوکچسوک لطیفه . اونک
ناسیه سندن برظلال افعال تجیردی ، بلکه
باشقه سی یایسه اوله اولمازدی . یا قاعری
دها زیاده قیزاردی . عودی ده مضرائی ده
آتدی :

— والله چلم دیدی .

کوزلرینک نمک اولدیغنی حس ایتدم .
ایشته نورک اون ایکی یاشنده دو کدیک
کوزیاشلری ! .

§

صکره بر کیجه — نه قدر چو جوقجه
ایش — بوتون عالمه مک یانه ، بکی
آلدیردیغم رسملری اونه کینه بریکنه
کوسترکی ، برده سنی ارايه ایدرک !
— نور ! آل بوسنک اولسون ! دیدم .
آلدی ، شوبله بر باقدی . « طبعی . .
باقک بکزمه یورمی ؟ . » دیه والد سته
اوزاتدی . اوزمان بوالده مک معتیدار
بر نظری آتنده ازیلدم ، قیزاردم ، ویک
او قدر دکل . . بیلیم . . شی . . دیه
ککلمک باشلام .

آه بو محبت آه بو محبت ! . خصوصیه تجر سمنه ،
معصوم چو جوقلر ایچون ! .

صکره بر صباح — نه قدر ساده دلانه
معامله — اونو انچه دهه ، بکی آجش برکی
قوفلار کن کوردم ، یا ناقلر نی شوبله اوزاعش ،
دوداقلرینی — بیلیم ناصل — بر لطفاته
بوکش « اوخ ! . اوخ ! . » دیبوردی .
کلی قویاردم ، اوکلوردم ، شیمدی اوله
خاطر مه کلیرده بهارک بودا کد لطیفی
بنم الیدن آلان پارماقلری رازیتیر یوردی .
بکا او قدر حزین ، او قدر ناتوان باقدی که . .
صکره بر قیش — نه قدر معصومانه
نوازش — مردودنه یاشنده قارشى قارشى به
کدک ، کوزلری ناصل قیزارمشدی ، ونکی
ناصل اوچمشدی، ایشه، اوراده او مردودنه
باشنده دبابمه ما مورت برلدی، سوبندی،
ایشالرمزى طویلو روزه یارین کیدیوروز !
دیدى ، اوزمان بن دیه جکدم که « آه ! .
آقک ای کوزیاشلری، آقک ! . بر عاشقک
اک بویوک حق آغلماقدرا . . بو استرحام
مضطربانه به محل قالمادی . . اون، اون ایکی
یاشنده کی قیز ، بواون ایکی یاشنده کی اوککه
او قدر یا قلاشدی او قدر یا قلاشدی که .
او سئیدن ایشه ایلمک دفعه اولاروق ، مدیده،
صحیحی، معصومانه بوسلر کجدی . . ایکیمزده
هتجرقق . اعتدایت ای قاره ! ایشه
بوسطرلری یازارکنده آغلییورم ! .

§

اون بئش سنه صکره . . اوت ، تام
اون بئش سنه صکره ، بوقلر مکدردن ،
بو طالسز یاشندن نیجه آجیلر ، نیجه المردن
جکش اولدینی حالده ، طر زونه کلشدم .